

Hanebo-Jul

1965

Utgiven av Hanebo Hembygdsförening

Hanebo-Jul

1965

Altaret i Hanebo kyrka.

Foto: E. Pontén

Jag vill hålla julen fången i mitt hjärta

Av Ernst Pontén

En av våra lyriska diktare, Gunnar M. Silverstolpe, bortgången i sina bästa år, har i flera av sina dikter tolkat minnen och stämningar från sitt barndomshem. Särskilt älskade han att skildra lyckostämningen omkring julen. Till en vän skrev han: jag tror att ingen för den högtiden känner ens aningsvis så mycket som jag”.

I en av dikterna skriver han:

*”Och för mitt hjärta tecknas allt
som kära ting i kära rum
då gården tar sin snögestalt
och luften blånar och blir skum.
Jag hör ur nordanvindens svall
en psalmsångs varma brus
och ser, hur i ett snöhöljt stall
med biblisk glans det tänds ett ljus”.*

*Men bakom lyckostämningen finns vemodet. En gång
skall allt vara borta, ett förlorat paradiset. Han
tänker på en tid, då skuggor tättna:*

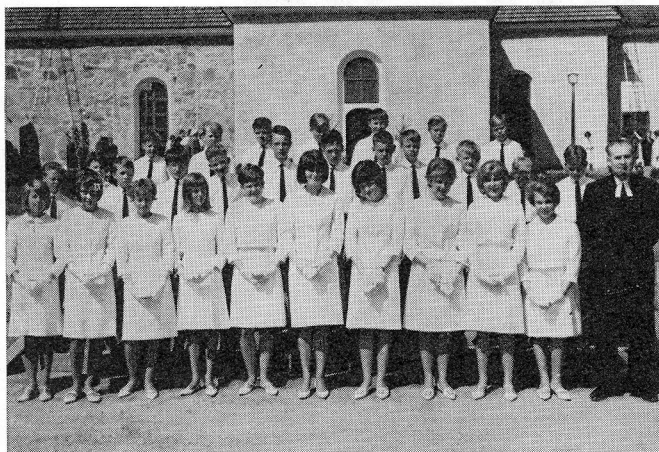
*”Men en gång i rolös vaka
vid den tid, då skuggor tättna,
kvald och tryckt av dem” — —*

*Då skall julen komma till honom som en tröstare
och vän. Än en gång får han öppna dörren till
julens lyckovärld, barndomen är tillbaka:
”Än en gång är allt detsamma som det fordom var
Jag vill hålla julen fången i mitt hjärta kvar”.*

Åter bereda vi oss att fira den kära julhögtiden. Må då detta vara vårt lösenord: *jag vill hålla julen fången i mitt hjärta*. Att hålla julen fången i sitt hjärta är att vända åter till det, som är kärt och förtroget.

Eljest fråga människor efter det som är nytt för dagen. Men vid julen är det helt annorlunda. Då vilja vi, att allt skall vara som förr. Återseendets glädje är en hjärtpunkt i julfirandet. Vi vilja återfinna julens tecken: julgranen med den friska skogsdoften, de glimmande ljusen, stjärnan, som lyste Österns vise på underliga vägar, juldåvorna, som delas under gamman, julens psalmer och sånger. Allt detta ger oss en egendomlig tillit, en trygg hemkänsla i föränderliga värld. Traditionen ger fasthet. Den rymmer både den jordiska lyckokänslan och den stora glädjen, som ängeln förkunnade i julmorgonen.

Konfirmander och konfirmandträffar år 1965

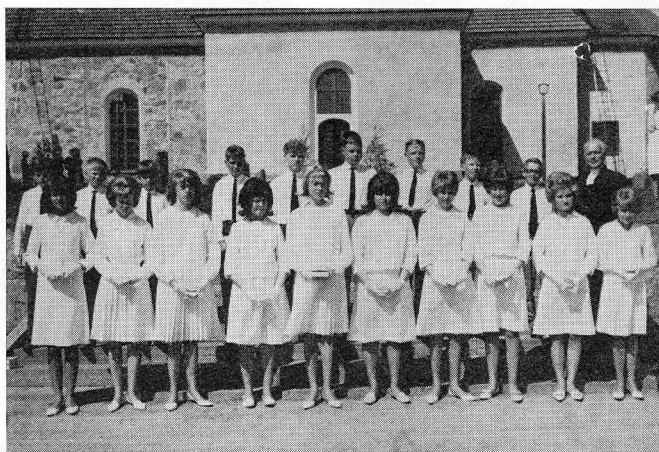
1965 års konfirmander.

Ge-Foto

1925 års konfirmander.

Foto: G. Bergqvist

1965 års konfirmander.

Ge-Foto

1925 års konfirmander.

Foto: P. Norberg

Att hålla julen fången i sitt hjärta är att i andakt begrundad det, som verkligen har hänt.

I julens evangelium står orden tecknade i enkel andaktsfull högtidlighet: "Det hände sig vid den tiden" -- "Och Maria födde sin förstfödde son och lindade honom och lade honom i en krubba". Vi står på verklighetens fasta mark inför något, som verkligen har hänt.

Vid Betlehems krubba se vi ringhet och gudomlig höghet, ruvande mörker och ett stort ljus, enkla herdar och en himmelsk härskare, ett torftigt stall och änglasången däröver. Vi se frälsningens under. Gud kommer till oss i vårt mörker. Gud blev människa för att vi människor skulle genom Kristus bli Guds barn.

En stor förundran griper oss. Till seger över ondska och mörker har Gud ej kallat på denna världens mäktige. Han gav oss det till synes värnlösaste av allt: ett barn, som föddes i ringhet. Men Guds ord säger: på hans skuldror skall herradömet vila. Barnet växte upp och blev vår Frälsare. Han kom för att upprätta ett trons, fridens och kärlekens rike, på vilket ingen ände skall vara.

1935 års konfirmander.

Ge-Foto

När järnvägen byggdes

Av Victor Johnson

Mor (född 1869) hade knappt börjat skolan, när de första ingenjörerna kom för att staka för norra stambanan. Efter vad hon berättade gjorde de flera försöksstakningar, och det såg ut som att det hela inte var så väl planlagt, innan stakningen började. . .

Första stakningen gick – enligt vad hon sade – från Röstbo och kom fram ungefär där vägen till Vallsängesgårdarna tar av – rakt mot Bergviken. Där måste de stanna. Nästa stakning gick litet längre mot söder.

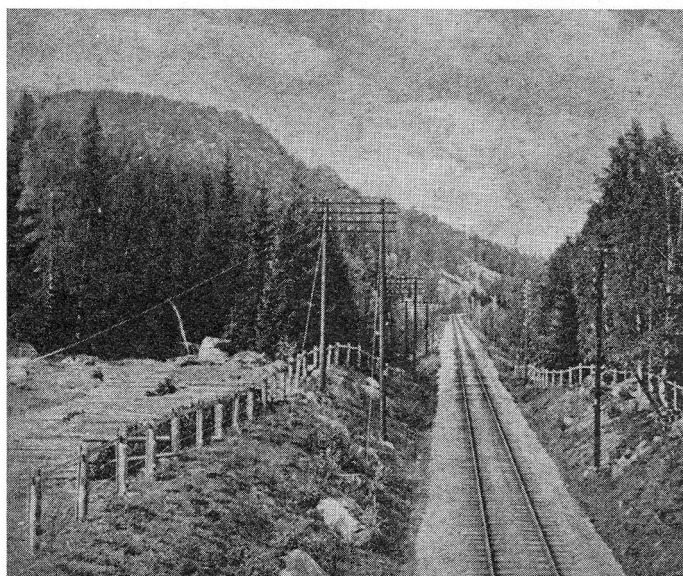
Mor mindes så väl, när de stakade denna linje. Då låg det en ingenjör under ett stort ”paraply”, som hon sade, och andra fick springa med stänger över åkrarna, medan han kikade, skrek och ritade. Det var en stor händelse.

Men också nu kom de fram till Bergviken, och så stakades den tredje linjen i skogsbrynet och blev så småningom klar.

Det fanns också ett förslag att järnvägen skulle gå över Skog och Hamnäs, men skogbönderna satte sig emot detta – och därför fick de ingen järnväg. . .

Så kom en dag de första ”rallbusarna”, som de kallades innan de kom. Långt före denna dag gick det vilda rykten om dem. Det skulle vara rädslan för dessa som skogborna inte ville ha järnväg, sades det. Rallarna beskrevs som en hop vilda sällar, som levde ”rövare” var de drog fram.

Och nog blev det något helt nytt i de gamla byarna, som förut legat där isolerade. De dåliga landsvägarna var de enda förbindelserna med yttervärlden, och folket kom

Röstbo skärning och Kölberget.

Foto: J. Lindblom

ej i kontakt med andra bygder annat än när de körde med foror eller när forbönder från andra håll drog fram genom byarna.

Mor mindes så väl när de första rallarna kom. Hon var då en liten flicka, som fick följa med sin mor till boa – affären – för att handla. Som de stod där, kom de första rallarna och körde med parhästar upp genom Vassbacken. Mor blev rädd och sprang innanför disken och höll i byxbenen på ”Johan-farbror”, som då stod i

Människotanken har sökt tyda Kristi väsens gåta. Många sköna namn ha givits honom: Herden, Konungen, Lammet, Morgonstjärnan. Till sist räckte inga bilder och människomått. Ju djupare tanken trängde, dess högre växte Kristus för trons öga. Evangelisten vittnar: Vi sågo Guds härlighet, den enfödde Sonen.

I mitt hjärta vill jag hålla julen fången.

Jultiden skall förgå, julljusen brinna ned, julens lyckoskimmer förblekna.

Vad skedde i deras hjärtan, som voro de första vittnena? Om Maria heter det, hon gömde och begrundade allt detta i sitt hjärta. Det som skedde syntes henne alltför stort. Men hon avvisade det ej. Ödmjukt tog hon emot det himmelska budskapet.

I herdarnas vardagsvärld hade något nytt kommit in. De voro inga skriftlärd, inga djupsinniga människor. Men de hade hört och sett något, därför prisade de Gud.

Våra fäder sade, att såsom Kristus föddes i Betlehem, så skall Kristus genom tron födas i våra hjärtan.

I Jesaja 9 kap. möter oss en mäktig framtidsvision av ett rike, där friden skall vara utan ände över Davids tron och över hans rike. Drömmen om fridsriket har alltför jämt gäckats. Nya konflikter uppstå ständigt, oro oss och hota världsfreden. Men drömmen om fridsriket finnes i vårt hjärta som en verklighet, ett okuvligt hopp.

För något år sedan besöktes vårt land av en representant för de färgade folken, fredskämpan, dr. Martin Luther King. Han talade om en ny väg – icke våldets väg. Konflikternas lösning är ej, att den ena parten vinner en maktseger över den andra. Det finns en tredje utväg, där båda parter vinna seger i den goda viljans tecken. Må vi fånga julens budskap i vårt hjärta genom änglasångens ord: Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människorna en god vilja.

Fäbodstuga i Örebodarna.

Teckning av V. Linde

affären i Tjårdal'n. Hon mindes det också så väl därför att de körde med parhästar för en enda trilla – det förekom inte i Lilltjära – och en av hästarna var röd-vit-brokig som en ko. – Detta var också något nytt, som hon inte sett förut. . .

Men det blev inte så farligt som ryktet sagt. Visst blev det litet oroligt i byn ibland, ty bland så många fanns det naturligtvis en del "skumma typer" och rena "busar" fanns det också bland dem.

Och så började arbetet med järnvägen.

Det blev ett rörligt liv i de förut så lugna byarna. Det klapprade av träskor efter alla vägar, särskilt hördes detta om hösten, när det var fruset i marken. Och ginvägar blev det överallt, där de kunde få litet kortare väg till arbetet.

I alla gårdar, där det fanns ett rum att uppbringa, fanns det rallare. Bönderna och "utavsessarna" flyttade ihop sina familjer i så få rum som de kunde, ty det blev ju en extra inkomst av hyran. Och de var inte så vana att få så mycket pengar på den tiden. De fick ju också sälja en hel del från jordbruket. De sålde smör, mjölk och kött, och även bröd. Och de började tycka, att det i alla fall inte var så dumt att rallarna kom till byn.

I alla gårdar fanns det som sagt inneboende rallare, och Lars-Anders var inte något undantag. Det gick ofta epidemiska sjukdomar, och på övre våningen i stora byggnaden var det sjukstuga med ett rum för smittosamma sjukdomar. Det var inte så noga på den tiden.

I nedre våningen bodde det rallare, som hushållade för sig själva. De köpte hela skinkor amerikanskt fett fläsk, som hängdes upp på spikar på väggarna. Och när de skulle laga mat, var det bara att ta slidkniven och skära av ett stycke fläsk och steka i den öppna spisen.

Det blev ju stora flottfläckar på väggarna, men vad gjorde det. . .

I två år höll 200 man på med skärningen i Röstbo, och de flesta rallarna bodde i Lilltjära, Gusbo och Vallsänge. Ty det fanns inte plats för så många i barackerna, som de byggde i Röstbo. En av dessa revs sedan och flyttades till Kilafors. I Röstbo fanns det en "futt" – enklare matservering – där de kunde köpa mat, kaffe och öl. Och kommunalnämnds- och stämmoprotokoll talar en del om hur det ansöktes om rättigheter för försäljning av öl i "futtarna" i såväl Röstbo som Sibbo och andra ställen.

Den första ansökan kom den 3 november 1867, men stämman beslöt, att "oacktat sökande" – en "Herr A. O. Lindström" – "gjort sig känd för ordentlighet, beslöt nämnden att för närvarande afstyrka bifall på denna ansökan, då under denna svåra tid dryckenskapen bör mera städfjas än uppmuntras".

Det var det stora nödåret 1867, och det fanns nödvändigare ting än brännvin att använda säden till. . .

År 1874 erhöll handlanden m. m. P. Thölin i Kyrkbyn rättighet att för år 1875 "i sin gård idka mindre parti-handel med brännvin. . .".

Året efter – eller år 1876, sökte handlanden L. O. Lindblom från Skog rättighet att

" – vid Röstbo fäbodställe i Hanebo i förening med lagad mat och svagdricka uti öppen bod idka diverse handel". Där skulle han också ha "Bäyerskt öl och Porter". Men då nämnden ansåg honom "inte lämplig avslogs ansökan".

Många olagligheter förekom naturligtvis, och i Lilltjära hade också en handlande "idkat olöflig utskänkning" varav "oordningar föränletts".

I varje gård i byarna bodde, som nämnts, rallare. Till och med på fäbodvallarna bodde de, och i Örebodarna bodde det en sockerbagare, som gjorde karameller. I vallen syns ännu en fördjupning, där han hade sin ugn.

Under de två år som de höll på med skärningen, bortforslades det inte mindre än 33.365 kbm jordmassor, delvis mycket stenbundna. Myren vid nuvarande Röstbo station måste fyllas igen. På det djupaste stället var det 11,3 meter till botten, och det hände ofta, att det som fylldes ut på myren den ena dagen, var försvunnet, när de kom påföljande dag.

Järnvägsbanken norr om skärningen, har en höjd av ända till 30 meter och på botten byggdes det en stenrumma, 65 meter lång. Den är 1,8 meter bred och 2,1 meter hög och går i tre avsatser. Senare har ju landsvägen byggts mot denna bank. Från den högsta punkten går järnvägen i en lutning av 1:100 ner till Sibbo. Och i en redogörelse för arbetet säges, att "utmed hela denna sänkning har man en storartad utsikt över sjön Bergviken – som är omgiven av en mängd trädbevuxna berg".

Denna skärning skall vara den största och likaså järnvägsbanken största i vårt land. Under detta stora arbete ekade det av sprängskott i de förut tysta skogarna. Det rasslade av grus i skottkärror, klingade av korpar och spett, som hackade i hård morän. Och seniga rallararmar kastade och kastade. . .

I början tänkte de också göra en tunnel genom Rönningsberget, och i närheten av banvaktstugan i Röstbo kan man ännu se var de började gräva för denna undersökning. Det var dock för lösa jordlager och de byggde i stället järnvägen utmed Kölbergets nordsida, där den går i många krokar.

De hade vid arbetet inte bara skottkärror, utan också särskilt konstruerade stora "dröger", som gick på två hjul. Och när de lastade vagnarna gick ner för slutningen, drog de upp de tomma vagnarna med grova rep. Och när vagnen kom ner på "banken" tippade de drögen, och rallarnas rop ekade mot Kölberget och Knupen:

- Tippen gååår. . .

Rallrarna var alltid ett sjungande folk. De sjöng när de borrhade sten och de sjöng, när de baxade stenar, och de sjöng i barackerna om kvällarna.

Det finns inga visor bevarade från vår bygd från denna tid, man kan säkerligen antaga, att baxarvisorna - ramorna - alltid varit lika överallt. Och så här lät de, när de baxade stora stenblock:

Ibland blev det tvistigheter mellan ingenjörerna och bönderna. Så var det, när de skulle gå över "Sörgårs" åkrarna. Bonden där tyckte inte om det, ty det tog för mycket av åkrarna. Och i stället för att ta fyllning från skogen intill, där stora stenrösen lades upp, grävde de en stor schakt i åkern. De tog mycket mera än vad som behövdes av åkrarna. Men de styrande såg ut att vilja visa sin makt - och kunde de också. . .

I den stora stigningen från Sibö till Röstbo hade loken svårt att klara sig, när det fanns endast ånglok. Och särskilt svårt hade de det under krigsåren 1914-1918, när loken eldades med ved.

Tågen pustade och stånkade, och folkhumorn tyckte att de sade:

Rackars backa,
Lilltjärbacka. . .

Under de första åren, som järnvägen användes, fick bönderna i "Utebygden" ploga järnvägen med häst. Och

Kölberget från Lilltjärä. Foto: V. Johnson

detta måste oftast ske på nätterna, när det inte gick några tåg.

Under denna tid underhölls järnvägen också mycket väl för hand av banvakter, och det var rätt så tätt mellan banvaktstugorna. Banvakterna krattade och putsade, och det var välansat som i en trädgård. En del banvakter var särskilt pliktrogna, och om de inte fick några anmärkningar, fick de medalj för "nit och redlighet i rikets tjänst" - även de som i verkligheten försökte smita så mycket som möjligt. På den tiden hade de "sparkhjulningar", när de åkte efter linjen, och vissa gånger skulle de gå sträckan. Ibland kom "storsyna" åkande i "stordressin", som i början drogs för hand.

Den 23 september 1878 hade man kommit så långt, att man kunde inviga bandelen mellan Holmsveden och Bollnäs "3,1 mil i längd".

År 1879 byggdes ett sidospår från Kilafors till Bergviken, vilket en tid hade stor betydelse, men som så småningom revs upp och omgjordes delvis till bilväg. Tåghastigheten var i början endast 2 mil i timmen och varje tåg skulle vara så långt, att "det av ett lokomotiv framfördes" som det heter. Och så skulle "banan i vardera riktningen dagligen kunna befaras av 15 militärtåg", ty militärerna hade också sitt ord att säga i planläggningen för byggandet av Norra stambanan. Och om avståndet mellan stationerna översteg 1,3 mil, skulle banvallen göras så bred, att ett till spår för mötesplats skulle kunna läggas, vilket t. ex. var fallet i Röstbo, där spår inlades år 1914.

Att järnvägen hade stor betydelse för bygden, det ser man mer och mer, och i dag skulle vi knappast kunna tänka oss bygden utan järnväg - trots att vi nu har mycket bättre landsvägar och bilar som ha stor betydelse både för person- och lasttrafik. Det har väl nu mera blivit så, att järnvägen har känning av biltrafiken.

Kring gamla brev

Av Signe Falkenberg

Den 28 september 1873 satt i Sibö den 24-årige nyblivne länsmannen Fredrik Wibling och skrev ett brev till sin fästmö i Småland. 92 år har runnit hän och både Fredrik och hans Hanna tillhör en gången generation. Brevet ger emellertid en bild av den unge länsmannen och hans tankar denna septemberdag i Sibö.

Han skriver:

... "Efter vad nu är beramat kommer jag förmodligen att ännu en och annan månad dväljas häruppe i Helsingland, hvarest jag också mår serdeles väl och har det i många hänseende bra, om jag bara hade dig litet närmare och min helsa vore något starkare. Nu en tid har jag haft oerhördt ansträngande göromål och kommer att få nästan värre serdeles mot Tinget, som infaller i nästa månad och till hvilket jag har oändligt mycket att utreda och ordna. Det är just också den myckna skrifningen och dito funderandet i en hel del prosaiska saker, som alstrar tröghet i och olämplighet till lättare korrespondens. Det har väl varit utsigter och möjlighet för mig att nu varit ordinarie länsman, men folklynnnet är häruppe i vissa orter så vildt att den som icke är fullt förtrogen med förhållandena, gärna ser sig före innan han söker vissa distrikter. Det jag nu har är bland de bättre och ändå erbjuder det många vådor och svårigheter.

Nu börjar hösten introducera sig med väldiga steg och naturens fägring aftager med hvarje dag. Här på Sibö har varit bra vackert i sommar. Många lustbarheter och nöjen har orten också erbjudit då och då, men de sakna för dej allt intresse, enär du icke känner mer än en af de agerande personligheterna"

Trots sina farhågor och sin tvekan var Fredrik Wibling redan året därpå, nämligen 1874, välbeställd kronolänsman i Skog. Och den 18 januari 1875 gifte han sig med sin Hanna. I ett brev daterat i Stråtjärä den 3 januari 1875 är det intressant att läsa om hur han planerar sin blivande hustrus resa till Stråtjärä. Att resa på den tiden var ju en händelse av stora mått.

". . . Nu har jag tänkt att du skulle ställa din resa så att du inträffade i Gefle den 11 januari på aftonen, då jag vill vara dig till mötes vid banhallen der. Min anhållan vore att om möjligt undkomma vara dig till möte i Stockholm, ty min tid är ytterst strängt upptagen av mångskiftande göromål, som äro ouppskjutbara. Medhafvande saker borde kanske några dagar förut afsändas med godståg till Gefle och kunna adresseras till herr Landskanslisten Otto Göthes derstädes emottagande,

Kronolänsman Fredrik Wibling med hustrun Hanna född Blomqvist.
Foto: Forsbäck, Stråtjärä omkring år 1880

hvarom jag tillskrifvit honom. Jag afreser den 10 ds. med 2:ne hästar till Gefle och tänkte återvända derifrån på morgonen den 12:te. Reser du med snälltåg på qvällen från Jönköping kan jag icke finna annat än du i en sträcka kan komma till Gefle på aftonen kl. 6 påföljande dag. Då du hela vägen ovillkorligen skall åka i 2:dra klassens och på Uppsala-Gefle banan, der jag tror endast finnas 1:a och 3:dje klass, i 1:sta klassens vagnar, anser jag att du får godt tillfälle att äfven under sjelfva resandet sofva, då kupéerna numera äro uppvärmda och bekväma. Tag ytterligt väl på dig, synnerligast om fötter, bra och nästan nödvändigt vore att du skaffade dig byxor eller kalsonger av ylletyg och så väl tilltäpta som möjligt samt bra på hufvudet"

Att mitt i vintern år 1875 resa från Jönköping till Stråtjärä var nog litet annorlunda än våra dagars resor. Enbart resan från Jönköping till Gävle tog tydligen omkring 24 timmar och resan från Gävle till Stråtjärä efter häst i snö och vinterkyla tog säkert många timmar i anspråk.

Efter endast 8 års äktenskap avled Fredrik Wibling helt hastigt blott 34 år gammal och hans 33-åriga hustru blev änka med trenne små barn. Det yngsta, sonen Fredrik, var då endast 8 månader gammalt.

På själva juldagsmorgonen 1930 då kyrkklockorna i Skogs kyrka ringde till julotta somnade Hanna Wibling in för alltid. Hon var då 80 år gammal och hade i 47 år varit änka.

Så vilar de båda på Skogs kyrkogård. Prästsonen från Lannaskede i Småland och vågmästartdottern från Jönköping.

TRÅNGTRALL

Av Ivar Forsberg

Trångtrall var, för de flesta Hanebo-bor okänt, men dock fanns det en "gadd", en genväg som kallades så. Om man från Kyrkbyhället ville ta sig över till Klings eller till Sva så använde man gärna Trångtrall som vägförkortare. Björlänges-Edvard brukar ofta tala om denna skogsstig som för länge sedan växt igen. Varför Edvard så väl känner till den är för att den sneddar över hans marker. Han har, så att säga, upplåtit mark till denna, för oss, mycket betydelsefulla gångstig. Namnet Trångtrall är väl något som vi är ganska ensamma om i vårt avlånga land. Men, ett utmärkt namn är det. Hur det har uppkommit och från vem, har jag ingen aning om, men att det delvis var trångt med stenar och buskage, kan jag dra mig till minnes. Genvägen användes, om vi räknar bakifrån, kanske fram till 30-40-talet. När den första gången togs i bruk är mig inte bekant. Innan cykeln ännu inte riktigt var var mans egendom så var ju alla sådana här genvägar mycket ändamålsenliga för vandraren. Från "Svelada" hemma vid "Norins" sneddar Trångtrallen över Edwards marker. Vid kanten av Björlänges "storsvaln" finns en aldrig sinande källa med kristallklart vatten där den törstige vandraren kunde vederkvicka sig. Marken var ganska våt så att en del stockar hade utlagts för att man skulle hålla sig torrskodd. Här vandrade t. ex mången gång Kling-Sara när hon skulle till Norlanders för att handla. Från Sva brukade min Farmor, "Sved Brita", knalla Trångtrall när hon skulle hälsa på oss i "Norins". Även Farbror August har väl åtskilliga gånger använt "trallen", liksom vi, när vi besökte våra släktingar i Sveds. Jag drar mig till minnes människor, för länge sedan borta, som brukade utnyttja denna lilla genväg genom skogen. Här kunde man få se Eng-Mor, Granlunds Johanna, Lars-Ers Kristin, Luffar Lasse, Bremyr Anton, Johan Brolin och många andra. Nu är som sagt alla dessa borta, men om man en vacker sommardag vandrar Trångtrall fram och lyssnar till fågelsång, ekornsnatter och andra skogens ljud, så möter man alla dessa människor visserligen osynliga men man känner deras närvaro.

Om marken kunde berätta om ägarna till alla de fötter som trampat dess ojämna yta, så skulle det ge stoff till en hel bok. Men, eftersom åren gå, de gamla gå bort och nya generationer kommer till, så faller småningom denna lilla skogsstig i glömska och utplånas. Vem vet, kanske det någon gång för länge sedan har funnits ett Trångtrall någonstans i socken som givit upphov till

Trångtrallstigen.

Teckning av I. Forsberg

detta senare Trångtrall som nu är på väg att försvinna ur Hanebos medvetande. Många kanske anser att detta inte är något att skriva om och det har väl mycket riktigt föga intresse för en utomstående, men för oss, en liten klick som fortfarande har Trångtrall i minnet, kan det vara en viss tillfredsställelse att få skriva och läsa om detta som förr tillhörde vardagen. Många lever så intensivt in i nuet att det kanske inte skadar att då och då ge sig ut på drömmens stigar och där hämta den vederkvickelse som så väl behövs för att stå rycken i dagens hetsiga tempo.

Många gånger vid vår vandring längs Trångtrall var vårt mål Klings, den ensliga gården långt inne i skogen. Vi brukade ofta besöka mor Sara för att få oss en pratstund eller, kanske det allra viktigaste (när hösten var kommen) för att få oss litet äpplen med oss hem i fickan. På den tiden var det inte så vanligt att man beskar äppelträden utan de fick växa precis som naturen ville och resultatet blev väl inte så gott i fråga om fruktskördens kvalitet, men var fanns väl godare äpplen än de vi fick i Klings? Kling-Per, Saras son, hade grammofon med en massa skivor som vi brukade få lyssna till under våra besök och det uppskattades naturligtvis mycket då ju grammofonmusik inte var vardagsmat för oss på den tiden. Per brukade med en viss stolthet i rösten tala om sin skog som han uppdelat i "nöröra" och "söröra" skiftet. Han planerade många gånger att hugga julgranar för att åka ner till Stockholm och sälja, men mig veterligt, blev det aldrig av.

Jag minns att vi, mörka höstkvällar, brukade gå ge-

Sömvantar

Av Alice Forsberg.

Konsten att tillverka sömvantar är det inte så många som kan numera, och därför är det kanske på sin plats, att det lämnas en beskrivning, så att denna trevliga hemslöjd återupptages – där den inte levat kvar. Särskilt i bondgårdarna kan de nog tillverka sömvantar, vilka är både varmare och starkare än stickade eller virkade vantar. Sedan gammalt användes sömningen nästan enbart till vantar. Och för att göra dem extra präktiga brukade man valka dem. Hur det går till kan ni läsa om i slutet av beskrivningen.

Varv I

Varv II

Varv III

En enkel skiss över hur ökningarna är gjorda de tre första varven.

Garnåtgång: 110 gr 4-tr Svenskullgarn.

Stygn = s.

Gör 12 uppläggningsstygn (= 4 cm) och därefter ett vändstygn. Öka 1 s i vardera av de 2 följande stygnen. Söma tills 3 stygn återstår på denna sida. Öka 1 s i vardera av de 2 följande stygnen, sy 2 s och öka 1 s i vardera av de 2 följande stygnen. Sy tills 3 s återstår. Öka 1 s i vardera av de 2 följande stygnen. Man har nu sytt ett varv och ökat 2 s på var sida om varje kortsida, dvs 8 s på ett varv. Nästa varv ökas 1 s på var sida om varje kortsida, dvs 4 s och till sist ökas på 3:e varvet 1 s på varje kortsida. Prova nu om storleken är bra. Modellen är 10 1/2 cm bred. Vill man ha vanten bredare, öka ytterligare. Söma rakt tills arbetet mäter 14 cm. Lämna hål för tummen på följande sätt. Söma tills 10 s återstår på ena sidan, sy 10 uppläggningsstygn, hoppa över vantens 10 s och sammanfoga de 10 nya stygnen med vanten genom ett vändstygn. Fortsätt söma tills hela vanten har önskad längd. Modellen är 27 cm.

nom den stora skrämmande skogen. Det var ofta så mörkt att blott en svag aning av ljus kunde skönjas uppe vid trädtopparna. Ensam hade man knappast vågat sig in i skogen, men var man bara ett par stycken i sällskap, så gick det alltid litet lättare.

Man kände sig minst av allt säker i den mörka, tysta skogen. Här bodde förstås massor av troll som när som helst kunde rusa fram och ta oss med till sina bergshålor. Dessa mörka höstkvällar gick vi naturligtvis inte Trångtrall hem. Det var säkrast att följa stora vägen, om man i detta sammanhang kan tala om en stor väg.

Flicka med sömvante.

Foto: L. A. Carlsson

Tummen: Börja tummen i nedre kanten av tumhålet. Gör ett uppläggningsstygn och sammanfoga detta med tumhålet genom ett vändstygn. Söma runt i 4 varv. Sy sedan 2 s tillsammans tills 6-8 s återstår. Sy ihop toppen.

Gör en snodd och trä genom vanten vid handleden. Sätt i bollar. – Andra vanten göres lika men placera tummen motsatt sida.

Valkning: Tvätta först vantarna i vanligt tvättmedel och ljumt vatten. Skölj dem väl och gnugga "ihop" vantarna i vattnet. Vantarna filter då ihop sig och blir tätare men också mindre. Man kan mycket väl hoppa över valkningen om man vill. Pressa försiktigt med fuktig trasa och ljumt järn på vantarna. Vill man göra insidan litet mjukare kan man rugga den med en rotborste.

Komna fram till Björlängesbacken kunde vi se ljusen från Björlänge och Norins. Då visste vi att vi även denna gång klarat oss undan trollen på Klings skogen.

Om man i dag besöker Klings, kan man märka att vägen dit inte är underhållen, utan lämpar sig följaktligen bäst för fotvandring. Man känner sig vemodig vid anblicken av Klings gård. Allting är så gammalt och förfallet nu. Där är så tyst och stilla. Förr skällde alltid en hund till hälsning och mor Sara kom ut på gårdsplanen och välkomnade oss. Allt detta som förr var liv och blomstring är på väg att skatta åt förgängelsen.

Avskedsstenen

Av John V. Bjurkvist

I Kyrkbyn, Hanebo, finns ett gammalt minnesmärke som har en något ovanlig historia. I och för sig är det en anspråkslös sten men till den knyts en berättelse på verklig grund, som gör den intressant. Det är cirka 200 år sedan stenen restes och den minner om den händelse som den enligt avsikten skulle manifestera.

Den lilla flathuggna stenspelaren står till cirka 80 centimeter ovan jord och helt nära den väg, som över Österberget i forna tider knutit Fly-gränderna samman med Kyrkbyn. Till vägledning för eventuella intresserade kan nämnas att stenen står på södra vägrenen och ungefär 150 meter från Munters. Någon inskription eller andra tecken på den kan inte skönjas och har säkerligen inte heller funnits. Stenen skulle helt enkelt i sig självt minna om den stund då den restes.

Den kallas "Avskedsstenen" och restes i början av 1760-talet av två unga bröder från Sörfly, Daniel Danielsson från Daniel-Ols, och hans yngre broder Olof Danielsson, född 1737. Unge Daniel nämns som en begåvad yngling och vurmåde för att bli präst. Till detta samtyckte föräldrarna också så småningom och så kom han in i skola i Gävle. Och det berättas att det var då han gav sig iväg till skolan som han fick sällskap en bit av en broder.

Uppför Österberget vandrade de två i sommarmorgonen. Så när de kommit så långt att de såg kyrkan i Hanebo skymta mellan björkarnas grönska satte de sig ned vid väggkanten. Längre och väl samspråkade de men Daniel hade lång väg framför sig, han skulle vandra till Gävle, och måste till sist gå. Och vid avskedet från varandra reste de två bröderna denna sten till minne av den stunden.

Den unge Daniel lyckades bra i läroverket. Han tog sig så småningom namnet Söderlind, blev student 1769 och prästvigd 1774. I och med detta återkom han till hembygden, han blev i 11 år brukspredikant i det kapell som Kilafors bruk inrättat i Katrineberg på finnskogen, och man kan förmoda att bröderna fick tillfällen att fortsätta det samtal de i avskedets stund måste bryta. 1788 valdes Daniel Söderlind till komminister i Segersta, en tjänst som han hade till sin död 1809.

Brodern Olof Danielsson övertog 1768 hemmanet Daniel-Ols efter sin far, Daniel Olssons död 1771. Han

Flickan på bilden heter Karin Olsson och är sex år. Hon är dotter till nuvarande brukarna av Daniel-Ols i Sörfly, Kerstin och Hans Olsson. Och det är cirka 200 år sedan Karins farfars farfars farfars far, Olof Danielsson, och dennes bror Daniel reste stenen på Österberget.

nämnes som en för den tiden synnerligen framsynt och framstående bonde, som med stort intresse och stor skicklighet utvecklade det hemman, som sedan troligen i början av 1600-talet ärvts i rakt nedstigande led.

Kring "Avskedsstenen" på Österberget har flera andra versioner sagts. Bland annat skulle den också ha blivit en traditionell avskedsplats för de av bygdens söner och döttrar som reste ut till Amerika. Detta har dock inte kunnat verifieras och är troligen rena fantasier. Enligt ett annat påstående skulle de båda bröderna från Daniel-Ols-gården efter sitt avsked aldrig mer ha träffats i livet. Detta är med säkerhet också fel: även om kommunikationerna mellan Gävle och Sörfly och Katrineberg och Sörfly på 1700-talet knappast gjorde skäl för namnet, så tyder ändå allt på att Daniel och Olof träffades många gånger vid mogen ålder.

(Söderhamns-Kuriren den 28 maj 1965)

Litteratur om Hanebo

Förteckning upprättad av Sigvard Bodin

Litteraturen om Hanebo är inte särskilt rikhaltig. Nedanstående uppsats får utgöra ett försök till sammanställning av dylik litteratur, som till största delen består av uppsatser i böcker och tidskrifter. Tidningen Hanebo-Jul utgiven årligen av Hanebo Hembygdsförening sedan 1948 är härvidlag en rik källa att ösa ur med artiklar från många ämnesområden. År 1934 utkom boken "Två hälsingesocknar. Några anteckningar till Segersta och Hanebo socknars historia", sammanförda av Nils C Humble. "Hanebo. Minnen och anteckningar 1900-1951" utgavs 1952. För att förteckningen skall bli mera användbar har uppdelning på några olika ämnesområden gjorts. Av lättförklariga skäl är en förteckning av detta slag svår att få komplett, varför läsaren får ha överseende med vad som eventuellt utelämnats. Hanebo-Jul har genomgående förkortats HJ.

Kyrka och prästerskap.

Prosten Ol Joh Bromans manuskript till "Glysisvallur" skrivet i början av 1700-talet utgavs under tiden 1911-49 av Gästrike-Hälsinge Nation i Uppsala. I häfte nr 23 sid 460-64 behandlas Hanebo kyrka och dess inventarier. W J:n skriver i Helsingrunor 1924 om Hanebo och dess kyrka före restaureringen samt återger en sägen om kyrkbygget. I Helsingrunor 1947 publicerar Victor Johnson "En hundraårig bänkfördelningslängd från Hanebo". HJ 1948 innehåller Erik Skoglund's uppsats "Min hembygds kyrka". I HJ 1953 behandlar Erik Lundberg Hanebo kyrkas restaurering. HJ 1955 återger Glysisvallurs uppgifter om kyrkan. Om "Hanebo kyrka i ny gestalt" skriver Lars-Olof Högberg i HJ 1957. Dikten "Hanebo kyrka" av Ivar Forsberg publiceras i HJ 1961.

I Julhälsning till församlingarna i Ärkestiftet år 1935 berättar Anders Andersson om "Kyrkobesökare i Hanebo". Rut von Wolcker återger "Barndomsminnen" i HJ 1956. "En flitig kyrkobesökare" (Frid-Per i Granbo) porträtteras av Erik Skoglund i HJ 1959 och i HJ 1962 finns Ernst Ponténs uppsats "Ärkebiskopen visiterar". "Några bilder från det kyrkliga livet i Hanebo" ges av nysnämnde förf. i "Hanebo 1910-1951".

E M Lindströmer utgav 1794 i Stockholm en 96-sidig klagoskrift med "Handlingar rörande de besvär, som hos K Maj:t blifvit förde öfver ett af K Domcapitlet i Uppsala den 17 april 1793 upprättadt förslag till kyrkoherde beställningen i Segersta och Hanebo församlingar i Helsingland", vari han framställde, hur han blifvit förbigången vid tillsättandet av nämnda tjänst". Upsala Ärkestifts herdaminne" utgavs 1842-45 av Joh Fant och A Th

Låstbom, vari ges värdefulla upplysningar om prästerskapet genom tiderna. 1893 utgav Ludv Nyström en kompletterande del.

J G Eklöf skildrar i Julhälsning till församlingarna i Ärkestiftet 1902 "Jacob Vadman och hans verksamhet i Hanebo åren 1838-44". Denne prästman har tidigare porträtterats av C W Skarstedt i boken "Jacob Vadman. En prästerlig lifsbild från vår tid och vårt land", 120 s, utgiven 1889. Vadman tillhör märkesmännen inom nykterhetsrörelsen i Hälsingland.

Skolväsen och ideella rörelser.

I Julhälsning till församlingarna i Ärkestiftet 1905 berättar Ivar Hultin om "Olof Larsson i Norrfly", skollärare på 1850-talet. I "Två hälsingesocknar" skriver E Skogsberg om skolväsendet i Hanebo intill 1900 och nykterhetsrörelsen behandlas av K A Frantzell. I boken "Hanebo 1901-1951" skriver Edward Johnson vidare om "Skolväsendet i Hanebo intill 1952" och K A Frantzell om "Ideella och fackliga rörelser". Marianne Nordenmark återger i HJ 1952 "Skolminnen från 1870- och 1880-talen" och förf. skriver i HJ 1953 om "Föreningsliv i Hanebo på 1870- och 1880-talen". Om "Trettiosex skolår i Lilltjära" (1911-47) berättar Alma Häger i HJ 1963.

Om NTO-templet 1696 Edelweiss och dess 50-åriga verksamhet skriver Victor Johnson i HJ 1955 och om Templet 527 Norrskenet berättar Erik Skoglund i HJ 1958. Joel Hammarström skildrar i HJ 1963 "Ett sångarjubileum - Kilafors sångarbröder 40 år".

Om "Östaställs i Acktjära", en centralpunkt i byns religiösa liv skriver Erik Skoglund i HJ 1956. Samme förf. återger i HJ 1957 några minnen om "Religös verksamhet i Hanebo" samt i HJ 1963 "Julminnen från Norrfly bönhus".

Försvarsväsen.

Från den tid då rotebönderna utrustade knektar har några uppsatser publicerats. Victor Johnson berättar om och namnger "Hanebokaroliner som frös ihjäl i Jämtlandsfjällen" under det armfjeldska fälttåget 1718-19 i Helsingrunor 1952. I HJ 1953 skriver Sven Erik Eriksson om karolinerna Johan von Schwartz och Petter Forstadius i artikeln "Två karoliner". L E Hedberg presenterar i HJ 1958 "En soldatson" från Lotan. Erik Skoglund skildrar i HJ 1960 "Den siste indelte soldaten i Acktjära" (Per Christian Brandt).

Personhistoria.

Victor Johnson porträtterar i Helsingrunor 1924 sid 32-34 "Kraftgubbar från Hanebo". Om samma ämne skriver han i HJ 1958, där Töns-Olle, Färdig och Stor-Tron behandlas. E Skoglund tecknar i Hanebo 1901-1951 några "Haneboprofiler" från det kommunala livet. HJ

1951 innehåller artikeln "Johan Banér – Fornforskare i Hanebo" av Berndt (Johnson) Hanérus i 1952 års årgång återfinns en uppsats om "Troll-Nils". Hälsingerunor publicerar samma år Philibert Humblas uppsats "Albert Blombergsson som kulturskildrare". Om samme konstnär skriver Berndt (Johnson) Hanérus i HJ 1954. Erik Skoglund skriver i HJ 1953 om Nils Westling i Acktjära under rubriken "Skollärare, torpare, skraddare". Om Björnlänges-Edvard (Edvard Johansson) berättar Ivar Forsberg i HJ 1958. Erik Skoglund tecknar en bild av bonden och nämndemannen Jon Svensson i Acktjära i HJ 1961 och i årgång 1962 berättar John V Bjurkvist om "När Värmlands-Janne blev hälsing" (om hans tid som rallare och tackjärnsbärare vid Kilafors bruk).

I Hälsingerunor 1963 publicerar Erik Skoglund uppsatsen "Till minne av en märklig Hanebo-bo, missionär Olle Eriksson", född i Acktjära och sedermera missionär i Östafrika. Signe Falkenbergs uppsats "En vallonsmed med anor" (Hedberg i Kilafors) återfinns i HJ 1963 liksom John V Bjurkvists "Bobaks-Anders – Finnskogens nestor" (Anders Persson). I årgång 1964 av HJ skriver nyssnämnde förf. om "En vandringsman" dvs Luffar-Svensson.

Allmogens liv.

Erik Skoglund berättar i HJ 1949 om "Boförning" och i årgång 1950 publiceras Lars-Olof Högbergs artikel "På gamla fäbodvallar och kolbottnar". I HJ 1951 skriver John V Bjurkvist om skogsbyn Tönsens historia och ger Victor Johnson Kööhl en bild av 1800-talets fattigvård i uppsatsen "Sockengång". Uppsatsen "Utibygdsmönderna och smederna vid Kilafors bruk" av Edw Johnson återfinns i HJ 1953 och i Hälsingerunor samma år ges uppgifter om "Fäbodvallar i Hanebo". Nyssnämnde förf. skriver i HJ 1955 om Lilltjäraböndernas fäbodarna i Örbo-darna.

Om "Plogklubbor" skriver Victor Johnson i HJ 1956 och i HJ 1960 återfinns Edw Johnsons uppsats "Plogningen i forna tider". Nils Agersten skildrar i HJ 1957 "Kolningsförberedelser" och i HJ 1960 "Milkolning". I HJ 1958 kan följande uppsatser återfinnas: "Sockenskraddare och byskomakare" av Edw Johnson, "Torpet på Sibonäset" av Nils Carlsson, "Tunnbindare" av Edvin Andersson samt "På gamla vallstigar" av Sigfrid Björkström, som därvid gör besök i Knupp-bodarna.

Elow Brolin skildrar i HJ 1959 "Torpssommar i Böle". I HJ 1960 berättar Martha Eriksson om "Arbetet inför julen förr och nu" och Victor Johnson om den gamla institutionen "Bymagasinet". I Hälsingerunor 1951 skriver samme förf. om när fjärdingsmannalönen togs från bymagasinen. I HJ 1961 finns följande uppsatser: "Mullebetsrätt och påstått tjuvskytte i forna tider" av John V Bjurkvist, "I Haneboskogen" av L E Hedberg och "En

tjurfäktning" av Sigfrid Björkström. I HJ 1962 återges Carl Otto Ekströms berättelse "Lojakten på Stegberget".

Engla Larsson bidrar i HJ 1963 med uppsatsen "Med far vid kolmilan" och i årgång 1964 med "Barndomsminnen från skogen". L E Hedberg skriver i HJ 1963 om "Jägarliv" och i samma publikation återges några episoder från Hanebo under rubriken "Från forna tider". Ivar Forsberg skriver i HJ 1964 om "Haneboskog".

Om finnarna och finnbebyggelsen kan läsas i följande uppsatser: "Finnar i Hanebo" i Hälsingerunor 1954, "Finnar i Hanebo" av Victor Johnson i HJ 1959, "Hanebo finnskog en väglös urskog så sent som för ett trettio-tal år sedan" av Ernst Pontén i Söderhamns-Kurirens Julläsning 1961 samt "På gamla färdvägar" av L E Hedberg i HJ 1962.

En förteckning av släktgårdar i Hanebo ingår i boken "Två hälsingesocknar". I serien Svensk Hembygd utkom 1938 hälsingedelen, som på sid 310–37 behandlar släktgårdar i Hanebo med uppgifter om ägare, storlek och djurbesättning. Ett liknande verk utkom 1940 under titeln Svenska gods och gårdar (del XXXIV), i vilken gårdar i Hanebo presenteras på sid 568–621. I HJ 1950 skriver Edw Johnson om "Sörgår'n i Lilltjära med kända ägare sedan 1643.

Dräktskicket i Hanebo behandlas av Carin Norlander i "Två hälsingesocknar" och i HJ 1952 har Elvira Johansson samlat anteckningar om hanebodräkten. I HJ 1964 bidrar Martha Eriksson med uppsatsen "Hanebo sockens folkdräkter".

Historia och fornminnen.

Under 1860-talet utförde E Michelson ett värdefullt arbete genom att kartlägga och beskriva Hälsinglands fornminnen, varvid han även besökte Hanebo. Karta och beskrivning förvaras i Hälsinglands Museum i Hudiksvall. I "Två hälsingesocknar" skriver Nils C Humble om socknens historia och Gustaf Hallström om dess fornlämningar och fornfynd. I HJ 1950 återges några glimtar ur socknens historia hämtade ur ett föredrag av Anders Andersson. Om "Fasta fornlämningar" skriver G A Hellman i HJ 1956 och i årgång 1962 av samma publikation bidrar Erik Severin med uppsatsen "Hanebo och Segersta på 1700-talet".

Brukshistoria och övrig industri.

Värdefulla notiser om Kilafors bruk lämnas i Jernkontorets Annaler i årgångarna 1840, 1841 och 1843. En redogörelse för gjutstålstillverkningen i Kilafors finns kvar i form av en inspektionsberättelse från slutet av 1860-talet och publicerades i ovannämnda annaler. Bruket beskrivs i G Lindbergs samlingsverk "Illustrerad Norrland" (1891–92) och i "Järnvärkeri och järnstämpling", 354 s, utgiven 1930 behandlar E W Dahlgren bl. a.

Östanbro bruk i Hanebo. Carl Sahlin skriver i årsboken "Med hammare och fackla" 1932 om Kilafors degelstälverk och dess historia. I Hälsingerunor 1948 återger Victor Johnson ett kontrakt från år 1767 mellan körare och Kilafors bruk och i HJ 1949 erinrar sig Alfred Wiklund "Bruksminnen". "Gamle smeden berättar" är rubriken på en uppsats av Manfred Malander i HJ 1950 och i Ljusnan skriver Victor J:son Kööhl den 22/12 samma år om "Bruket vid Kihla å".

År 1955 utkom P Norbergs skrift "Vattensläggor och mindre manufakturverkstäder i Hälsingland", vilken innehåller uppgifter om anläggningar i bl a Hanebo. Samme förf. utgav 1956 sin avhandling "Hälsinglands järnbruk i gången tid", som bl a behandlar Kilaforsverken och i HJ samma år berättar Beda Hedström "Bruksminnen från 1890-talet". I Söderhamns-Kurirens Julläsning 1963 skriver John V Bjurkvist om hur "Brukspatronessan Fröhlich gav namn åt Katrineberg".

Ivar Bengtsson skriver i HJ 1953 om "Västansjö Ullspinneri" och i årgång 1957 skildrar Karl M Svensson "Det gamla tegelbruket" i Sibö. Erik Skoglund berättar i HJ 1962 om smeden och torparen Olof Bruse och hans spiksmedja i Vallstugbäcken och i Hälsingerunor samma år skriver Victor Johnson om "Kilaforsgranit".

Ortnamn och bygdemål.

I verket "Två hälsingesocknar" svarar N Erik Eriksson för ortnamnen och i HJ 1948 granskar Lars-Olof Högberg "Några ortnamn i och utanför Hanebo". I Hälsingerunor 1955 finns uppgifter om gamla gårdsnamn i Hanebo. Lars-Olof Högberg har behandlat hanebomålet i följande uppsatser: "Några främmande ord och deras uttal i hanebomålet" i HJ 1951, "Plock ur ordboken" i HJ 1954 och 1956 samt i boken Hanebo 1901-1951 utgiven 1952.

Hanebo i saga och sägen.

Sägnen omkring Hårgalåten har behandlats i ett flertal artiklar, av vilka nedanstående kan nämnas: I Runa 1865 skildrar Wilh Engelke "Hårgaberget och dess omgifningar" och återger Hårgalåten med noter och text. År 1874 utgav J A Wiström "Ett blad ur Helsinglands kulturhistoria", 14 s, vari återges bl a Hårgasägnen. Förut nämnde Engelke publicerade 1879 i Svenska Landsmålen (häfte 1) "Helsingesägner". År 1909 utkom i Söderhamn "Några Helsingesägner förtäljda" av Rune Sohlberg, där givetvis Hårgasägnen är representerad. "Kämpen Horga från Hanebo" - en variant av sägnen - återfinns i Fr Winblad von Waltess "Helsingeminnen" utgiven 1910. I Hälsingerunor 1924 sid 16 publicerar Victor Johnson "Dödsdansen på Hårgaberget" samt en uppsats i Vår Hembygd Hälsingland 1926. I Svenska Turistföreningens Årsskrift 1928 berättar E Sundvallsson om

"Hårgaberget och Hårgalåten" och i "Folkminnen och Folktankar 1928" återfinns O A Ericssons artikel "Sägningen om Hårgadansen", vari han hävdar, att sägnen kan vara en lokalversion av en nordtysk sägen. Norrland i Ord och Bild 1929 publicerar i häfte nr 4 "Två sägner om Hårgaberget" och i årgång 1935 ett kåseri om dansen i Hårga. I Söderhamns-Kurirens Julläsning 1946 skriver Victor J:son Kööhl om "Sista hedningafesten på Hårgaberget". Samme förf. ger i HJ 1949 en sammanställning av olika versionen av Hårgadansen med fortsättning i årgång 1950. I HJ 1954 återges V Engelkes uppsats "Gamla Hårgalåten" samt i 1961 års årgång Victor Johnsons "Hårgadansen och dansen hambo".

W J:n skildrar i Hälsingerunor 1924 "En duktig hambojanta" och hennes upplevelser i björnskogen, även återgiven i HJ 1952. Manfred Malander berättar i HJ 1948 om "När jättarna skapade Hanebo" och i årgång 1951 återges folksagan "Lotans trollko". I Hälsingerunor 1956 återfinns uppsatsen "Hanebo i saga och sägen". Dessutom berättas hanebohistorier i HJ åren 1950 och 1957-60.

Varia.

1784 utkom "Diss. hist. de territorio australi Helsingiae", en akademisk avhandling med J D Flintenberg respondent. Den behandlar bl a Hanebo, men är genomgående skriven på latin, dock med en del noter på svenska. I "Sockenbeskrivningar från Hälsingland 1790-91, utgivna 1961 av N A Bringéus har frågor angående Hanebo besvarats av Fredric Blombergsson och Johan Sjöström. Dessa undersökningar kom till stånd på initiativ av dåvarande landshövdingen F A U Cronstedt, som utsände en frågelista att besvaras av samtliga socknar i landskapet. Listan bestod av 39 frågor om förhållandena i socknarna. Anders Andersson skildrar näringar och samfärdsel i "Två hälsingesocknar". Uppgifter om Hanebo finns även i Mårten Sjöbecks "Gästrikland Hälsingland. Färdvägar och vandringsstigar utgående från statsbanorna" 1939. I Glysisvallur häfte 12 sid 268-71 behandlas Hanebo, dess byar och deras storlek.

I Hanebo 1901-1951 skildrar Victor Johnson "Det kommunala Hanebo under 1800-talet, K A Frantzell "Kommunalt styre under 50 år", E Skoglund "Fattigvårdens utveckling i Hanebo efter sekelskiftet" och "Något om hälso- och sjukvården i Hanebo i senare tid", E Bergman "Hanebo barnavårdsnämnd intill 1952" och Ivar Bengtsson "Idrott". "Haneboidrott" presenteras även av Pelle Norén i HJ 1962. K A Frantzell skriver i HJ 1957 om "Det kommunala livet i Hanebo. Minnen från 1900-talets första hälft".

V J:son Kööhl beskriver "Norrlandsport" i 31:a häftet av Norrland i Ord och Bild 1929 samt i Hälsingerunor 1950. Arthur Adolfssons uppsats "Hembygd vid Ljus-

Hanebokrönika

1/1 -65

Folkmängden i Hanebo och Segersta vid årsskiftet:

	H	S
1/1 1964	3492	939
Födda	44	12
Inflyttade	124	45
Avlidna	51	11
Utflyttade	206	64
Den 31/12		
Män	1756	473
Kvinnor	1698	448
Minskning	38	18
Ingångna äk- tenskap	22	6

1/1 -65

Väderleken under 1964 har varit följande:

Mån.	Bar	Temp	Nederb.	
			Dag	mm
Jan.	757	-- 2,5	3	6
Febr.	754	-- 4,9	13	40
Mars	763	-- 2,0	3	4
Apr.	752	+ 6,9	2	2
		+12,7	7	15
Juni	752	+14,9	11	65
Juli	751	+16,6	6	35
Aug.	750	+14,6	9	58
Sept.	751	+11,5	9	74
Okt.	753	+ 7,2	6	71
Nov.	748	+ 1,8	3	12
Dec.	749		9	18
Med.	753	+ 5,9	6,8	33,3

Totalt			81	400
1963				
Med.	755	+ 5,0	7,3	38,3
Totalt			87	459

7/1 -65.

Länsstyrelsen har fastställt av ägarna av i mantal satt jord inom Hanebo kommun fattat beslut om att tillgångarna i Hanebo uddemanalskassa och Hanebo legokassa samt Segersta uddemantalskassa med tillhörande räntefond skall överlämnas till hembygdsföreningarna i Hanebo och Segersta för deras verksamhet.

Av Segersta uddemantalskassas tillgångar, som vid utgången av år 1963 uppgick till 11.634:76 kr., tillfaller 4/5 Segersta hembygdsförening och 1/5 Hanebo hembygdsförening. Tillgångarna i Hanebo uddemantalskassa (3.126:90 kr.) och i Hanebo legokassa (11.265:26 kr.) tillfaller helt Hanebo hembygdsförening.

8/1 -65

Hanebo kommun har erhållit länsstyrelsens tillstånd att på mark från fastigheterna Frivy 1:1 och Kilarne 1:1 i Kilafors uppföra byggnad för postorderrörelse.

13/1 -65

Länsstyrelsen tillstyrker bifall till en framställning av Hanebo kommun om tillstånd att upptaga ett 20-årigt amorteringslån på 650.000 kr för uppförandet av nya lokaler för Kilafors Ullspinneri AB som statskom-

munalt beredskapsarbete. Den totala byggnadskostnaden har beräknats till 951.600 kr, till vilket AMS-bidrag utgår med 317.000 kr.

14/1 -65.

Hanebo kommun har av arbetsmarknadsstyrelsen fått statsbidrag med 120.000 kr. för att bygga församlingshus vid Hanebo kyrka. Det är kostnadsberäknat till 401.000 kr. och arbetet skall bedrivas som statskommunalt beredskapsarbete.

22/1 -65.

Hanebo kommunalfullmäktige beslöt att köpa f. d. landsfiskolsbostaden för 43.000:- att köpa Järnvägshotellet för 100.000:-, att bygga vatten- och avloppsledning från Västantjö till Kilafors för 2.003.000:-, att sälja Tönsens skola till Kilafors Jernverk för 5.000:- att utan vederlag överlåta Djupa skola till Ovanhetens Bygdegård.

1/2 -65.

Länsstyrelsen har ingenting att erinra mot bifall till Hanebo kommuns framställning att som statskommunalt beredskapsarbete få anlägga en golfbana i Norrfly, Kilafors, för Bollnäs Golfklubbs räkning. Kostnaderna för anläggningen har beräknats till 238.000 kr.

3/2 -65.

Till Hanebo kommer dagligen 66 "pendlare" för att arbeta här och 267 åker för att arbeta i andra socknar. De fördelas så: In: 35 från Bollnäs och 11 från Skog.

Ut: 128 till Bollnäs, 76 till Söderala, 34 till Söderhamn. Övriga till div. orter.

4/2 -65.

Efter framställning av Hanebo kommunalnämnd har länsstyrelsen förordnat stads-

nan" återfinns i HJ 1955. John V Bjurkvist skriver i HJ 1957 om "Kvarnböle - en idyll" samt Victor Johnson om "Bergviken". Om skogsvandringar i trakterna av Flatmysberget skriver Ivar Forsberg i uppsatsen "Kyrkbyskramlet" i HJ 1960. Om trefaldighetskällan i Lötén berättar Martha Eriksson i HJ 1962.

N V E Nordenmark skildrar "Barndomsdagar" i Kilafors i HJ 1948 samt "Fritid och nöjen i Hanebo på 1870-talet" i HJ 1952. I sistnämnda publikation tecknar Erik Skoglund en bild av "Helg och söcken i sekelskiftets Hanebo". I HJ 1954 publicerar Georg Gedda "Några minnen kring Kilafors järnvägsstation vid sekelskiftet" samt skriver Per Englund om "En by som inspirationskälla" (Böle by). I HJ 1955 skildrar Ella Hasselgren herrgårdsmiljön på "Gamla Carlslund". "En liten rundtur" gör John V Bjurkvist i HJ 1956. I HJ 1959 återfinns artiklarna "Tankar kring en väggmålning" av Gunnar Österström, "Väggmålningen i Hanebo kommunalhus" av Per Englund, "Skuggor och dagar" (ungdoms-

minnen) av L E Hedberg samt "Kilafors samhälle" av Edw Johnson. Tora Carlberg beskriver "Ett gammalt hem" (Nicanders i Belse) i HJ 1960. Signe Falkenberg gör "Ett besök hos Anna i tornet" - i brandtornet på Degerberget.

Om kung Oscar II:s besök i Kilafors skriver Nils Carlsson i HJ 1961. I Hälsingerunor samma år återfinns uppsatsen "Forna tiders skatter". Victor Johnson skildrar sjumilavägen mellan Hälsingland och Dalarna i artikeln "Jösse Erikssons kurirväg" i HJ 1964 och i samma nr finns utdrag ur handlingar från 1700-talet från Hanebo tingslag. Georg Gedda berättar i HJ 1955 om "Fiskefärder" och Carl-David Othzén skriver i HJ 1962 om amerikamigranterna på 1800-talet. I HJ 1963 publicerar Ivar Forsberg Två dikter "På åsen" samt Barndomens skog" på hanebomål). Slutligen berättar John V Bjurkvist om kloka gubbar och deras metoder i Söderhamns-Kurirens Julläsning 1964 under rubriken "Jack i nionde svanskotan botade maktstulen ko".

ingenjören Bengt Grenholm, Bollnäs, att verkställa förrättning för bildande av vägförening i Kilafors samhälle.

5/2 -65.

83 fall av påssjuka och 3 fall av mässling rapporteras från Kilafors i januari månad.

6/2 -65.

Hanebo har planerat för 51 lägenheter, men får bygga endast 15.

Hanebo byggnadsnämnd anholder hos länsstyrelsen om permanent förordnande enligt 1 par. strandlagen för Ljusnans stränder från landsvägsbron vid Segersta, norrut till gränsen mellan Hanebo kommun och Bollnäs stad. Förordnandet skall även omfatta de inom kommunen belägna sjöarna Bosjön, Björktjärn, Acktjärn, Villsjön, Djupasjön, Belsesjön, Bofarasjön, Bältbosjön, Lötbodtjärn, Långsjön, Tönsen, Rødtjärn (Västansjön), Bodtjärn, Djupsjön, Ljustjärn, Nannsjön, Östra Gällsjön, Flottsjön, Bursjön, Mäken, Stugubacken, Gopan, Raman, Locksjön, Lilla och Stora Bekaken, Fiskgubben, Mörttafsen och Mosjön.

13/2.

I Kilafors var vid tiden för den senaste bostadsräkningen 52 proc. av lägenheterna belägna i en- eller tvåfamiljshus. Motsvarande siffra för hela riket var 47 procent. 30 proc. av lägenheterna var belägna i hus, byggda senare än 1950 (i hela riket var det 23 proc.). I 86 proc. av lägenheterna fanns vattenledning (riksgenomsnittet 90 proc.), i 86 proc. avlopp (90), i 69 centralvärme (74), i 69 eget wc (70) och i 48 eget bad eller duschrum (54).

14/2 -65.

Till kyrkoherde i Hanebo-Segersta församlingar valdes på söndagen den i tredje förslagsrummet uppförde komministern i Skogs pastorat, Lars-Olov Almgren. Han fick 193 av de 273 avgivna rösterna. Komminister Karl-Erik Lundmark, Sävar, uppförd i första förslagsrummet, fick 75 komminister Gunnar Rosenlundh, Fulltofta, uppförd i andra förslagsrummet, 5 röster.

Kyrkoherde Lars-Olov Almgren är född den 23 juli 1926 och han prästvigdes för Uppsala stift den 16 december 1951. Han tjänstgjorde därefter inom stiftet som icke-ordinarie prästman under tiden 17 december 1951 till den 31 mars 1959, bl. a. som kyrkoadjunkt i Harmångers pastorat. Sedan den 1 april 1959 har han varit komminister i Skogs pastorat med placering i Lingbo.

17/2 -65.

Skolmåltiderna i Hanebo var under förra skolåret 58.290. Bruttokostnaden var 124.517 kr, eller 2:14 per måltid. I statsbidrag erhöles 5.189 kr, eller 4 %.

28/2 -65.

Erland Näslund, Tönsen tog silvermedalj vid Riksfältskjutning på skidor i Söderhamn. Han var hårsmänen från den hägrande segern. Han är en av Hanebos bästa skyttar.

9/3 -65.

Under senare delen av februari har konstaterats 30 fall av påssjuka 12 mässling och 3 fall av influensa i Kilafors.

15/4 -65.

Hanebo kommun anholder hos arbetsmarknadsstyrelsen att som statskommunalt beredskapsarbete få iordningställa det gamla ålderdomshemmet i Norrfly till rekreatiansanläggning. Kostnaderna för planerade arbeten har beräknats till 620.000 kr., varav kommunen räknar med att i statsbidrag erhålla 310.000 kr.

Anläggningen - benämnd Heleneborgs rekreatiansanläggning - är belägen mitt i centrum av den av Bollnäs golfklubb planerade golfbanan. Anläggningen kommer att på ett utmärkt sätt komplettera golfbanan och skapa en förnämlig rekreatiansanläggning, väl lokaliserad i ett naturskönt område. Utbyggd kommer anläggningen att samsätta cirka 10 personer. Då anläggningen skall innehålla gästrum för ett tjugotal gäster är den också ett gott komplement till det av kommunen planerade Norrlandsporsens fritidsområde, som kommer att ställa ökade krav på logimöjligheterna i orten.

2/5 -65.

Bergviken isfri.

6/5 -65.

Danspaviljongen i Kilafors brann ner och förstördes helt. Den hade en yta av 12 m i diam. Försäljningskiosken antändes, men släcktes, liksom en del gräsbränder.

11/5 -65.

En heminredningskurs har avslutats i Granbo. Ledare har varit Gerda Berlin, Gnarp.

6/6 -65.

I Hanebo kyrka ägde konfirmation rum på pingstaftonen i två avdelningar. Det var sista gången under den nu snart avslutade 40-åriga tjänsten som präst i Hanebo som prosten Ernst Pontén ledde en konfirmandgrupp. Den andra gruppen hade komminister Lars Lindqvist som lärare.

11/6 -65.

Vid skolavslutningen i Hanebo skedde som vanligt klassavslutningarna i de olika skolorna. Det var vackert blomstrade och "grönskade" skolsalar som mötte de föräldrar och andra anhöriga, som deltog. Vid klassavslutningarna delades också premier ut till några elever. Till detta hade Bollnäs Sparbank skänkt 200 kronor.

Efteråt skedde gemensam samling i Hanebo kyrka, som till nästan sista plats fylldes. Ett femtiotal skolbarn i olika åldrar musicerade under musiklärare Mauritz Callmyrs ledning, och vidare talade prosten Ernst Pontén och skolstyrelsens ordförande, folkskollärare Joel Hammarström.

Prosten Pontén riktade sig i ett tal till skolungdomarna och minde om den nordiska sommaren, som i sin största fågning möter oss utanför templet. Vikarierande rektor Gunnar Asplund, Kilafors, talade till de unga och önskade dem trevnad och glädje men manade dem också till ansvar i trafiken, i arbetet och på badstranden. Hr Hammarström riktade sedan ett tal till prosten Pontén, som i 40 år verkat i församlingen och inom skoldistriktet. Prosten fick också motta en blomsterbukett som en hyllning och ett tack för de många årens arbete i Hanebo skoldistrikt.

13/6 -65.

Kyrkoherde Lars-Olov Almgren, tidigare komminister i Lingbo, höll på söndagen sin inträdespredikan i Hanebo kyrka. Altartjänsten förrättades gemensamt av prosten Ernst Pontén och den nya kyrkoherden. Efter predikan tackade kyrkoherde Almgren församlingen för det förtroende som visats honom. Prosten Pontén hälsade kyrkoherden med familj välkommen till Hanebo. Kyrkokören medverkade vid högtiden.

Efter högmässan bjöd kyrkorådet på kaffe i sockenstugan, där prosten Pontén höll tal och överlämnade blommor till fru Barbro Almgren. Kyrkoherden tackade slutligen för det varma mottagandet i Hanebo.

19/6 -65.

Vid den nya badplatsen i Kolafors, Näset mellan Kilafors bruk och Sibö efter Bergviken, håller några av Bergvik Ala AB:s mannar på med vissa förbättringar. Bolaget "känner sig" genom sjöhöjningen skyldig till ytterligare en del åtgärder. Det är främst anläggandet av en cirka trettio meter lång pir ut i sjön som är aktuellt. Man fyller upp med sten- och jordmassor och anlägger en massiv, tre à fyra meter bred vågbrytare, som avses komma att skydda badplatsen från vågorna utifrån "storsjön".

Även badhytterna och omklädningsbyggnaden, som uppfördes av Hanebo kommun under fjolåret, har färdigställts och målats i sommar.

10/8 -65.

Gävleborgs län ligger bra till när det gäller skördeutskikten på praktiskt taget alla grödor. Länssiffran för aktuella produkter nämns först, inom parentes genomsnittet för landet: höstvetete 3,1 (3,3), vårvete 3,1 (3,0), höstråg 3,0 (3,2), korn 3,4 (3,1), havre 3,1 (3,1), höstrybs 2,9 (2,8),

vårrys 3,1 (2,9), potatis 3,1 (3,0), hö från vall 3,2 (3,0) och beten 3,0 (3,2).

Gränderingen är från siffran 5 till siffran 0. 5 betyder mycket god skörd, 4 god skörd, 3 medelskörd, 2 betyder under medelskörd, 1 nära missväxt och 0 total missväxt.

25/8 -65.

Läsåret 1965-66 började onsdagen den 25/8 med upprop vid respektive skolor kl. 8.30. Skolskjutsar i likhet med föregående läsår. Förutvarande åk. 2 vid Lötens skola till Västansjö skola.

Nyborjare uppropades vid skolan där inskrivning ägde rum.

2/9 -65.

Hanebo socialnämnd anholder hos länsstyrelsen att det personalrum vid Hällagården, som redan nu användes som pensionärsrum, måste godkännas som ordinarie vårdplats. Nämnden begär även att förutläggningarna undersöks att taga ytterligare personalutrymmen i anspråk för pensionärerna. På grund av ständig platsbrist vid ålderdomshemmet, har socialnämnden sett sig nödsakad att taga biträdesrum i anspråk som pensionärsrum.

12/9 -65.

De gamlas dag firades. Predikan hölls av kyrkoherde L. O. Almgren. Kyrkokören sjöng och barndop förrättades i kyrkan. I Lilltjära NTO-lokal bjöds på mat. Kilafors sångarbröder och syskonen Mikael och Elisabeth Almgren sjöng. Äldst var N. O. Norell, Tönsen 84, och Margta Olsson, Sörfly, 87 år.

14/9 -65.

Vid ett möte i Kilafors konstituerades ett skogsbruksområde på 7.267 hektar inom Hanebo, Segersta och Skog. I detta område ingår 70 delägare och verksamheten skall ledas av inspektör Lennart Jönsson, Bollnäs.

Det konstituerade mötet leddes av skogsbrukare Eric L. Ericsson, Arbrå, och vidare medverkade jägmästare Manfred Sundström från skogsägareföreningen i Ljusdal. Biträde länsjägmästare L. A. Vikinge, Gävle talade om återväxtåtgärder och vidare var skogsvårdskonsulenter (länskogvaktarna) Gösta Åkerlund, Bollnäs och Olof Bäfverström, Bergvik, inbjudna. Skogsbruksområdets råd består av Pelle Engman, Lilltjära, ordf. Olle Frank, Västerberg, Per Persson, Tönnånger, Nils Lindberg, Lingbo och Karl-Erik Hansson, Segersta.

16/9 -65.

Lindbloms postorderfirma, Garntjänst, i Kilafors får inom den närmaste tiden ta sin nya industribyggnad i bruk. En imponerande anläggning med en paketeringshall om 1500 kvadratmeter i ett plan och en kontorsdel

med personalutrymmen och en bostadslägenhet i två våningar. Anläggningen blir den största i sitt slag i Sverige och får bl. a. egen poststation i anslutning till utlastningsavdelningen. En imponerande anläggning med all tänkbar modern utrustning för den verksamhet den är avsedd.

Stora paketeringshallen är 65 meter lång och 23 meter bred. Verksamheten kommer att ske enligt löpande bandsystem runt ett transportband som löper genom hela anläggningen.

Även på ordersidan kommer löpande bandsystemet till användning. Från ordertelefonen går ordersedlarna i en transportkedja genom orderkontoret och får slutlig utformning vid olika anhalter innan den färdigskrivna ordern lämnas ut i paketeringshallen för expidiering.

I anslutning till kontoren finns personalutrymmen, tvättrum, duschar, lunchmatsal med kok- och värmeanordningar osv. I högdelens andra våning inreds direktionsrum och övriga utrymmen samt en bostadslägenhet om fyra rum och kök.

På tillverkningsidan kör moderföretaget, Kilafors ullspinneri, för full kapacitet men kan ändå inte producera mer än en liten bråkdel av det garn postorderfirman har behov av.

20/9 -64.

Omsättningen av s. k. urvalsvaror kan utgöra en barometer när det gäller att mäta en tätorts betydelse som handelscentrum. För Kilafors var senast kända siffror (1960) Folkmängd 873 och omsättning i kr pr inv. 2.258: -.

20/9 -65.

Hanebo kommuns investeringsprogram upptar bl. a. ett gymnastikhus för 2,3 milj. kr, vatten och avlopp i Hallen. Lötén 600.000 kr, vatten och avlopp i Segersta 600.000 kr, pensionärsbostäder 600.000, vatten och avlopp i Sibö, Svedja, Lilltjära 700.000, den planerade fritidsanläggningen som kommer att dra stora slantar samt en behövlig bostadssanering. En utbyggnad av Hällagården för några hundra tusen kronor finns också på programmet.

20/9 -65.

Hanebo kommunalfullmäktige har bland annat beslutat mottaga det AMS-bidrag på 97.200 kr som anslagits till golfbanan i Norrfly. Anläggningen är kostnadsberäknad till 243.000 kr. I finansieringsplanen ingår bl. a. ett bidrag på 75.000 kr.

Fullmäktige beslöt om byggandet av gatu-belysningar i Hallen, Landafors och Hällasibö med 119 belysningspunkter till en sammanlagd kostnad av 125.000 kr. Bostadsstiftelsen Hanebohem begär om ett till-

läggsanslag på 12.000 kr, motsvarande 1 procent av byggnadskostnaden för det senast uppförda hyreshuset beviljades och likaså godkändes skolstyrelsens framställning om tilläggsanslag för anställandet av en skolpsykolog två timmar per läsår. Kommunal borgen beviljades stiftelsen Hanebohem för ett 39-årigt amorteringslån på 117.000 kr. Som förberedelse till byggande av ytterligare flerfamiljshus i anslutning till de nyligen färdigställda skall ledningsarbeten för vatten och dagvattenavlopp utföras för beräknade 9.300 kr.

Bostadsstiftelsen har färdigprojekterat för ett hyreshus om 42 lägenheter till en kostnad av två milj. kr. Lånefrågan är svårlost men man förhoppas att den skall kunna lösas så att byggnadtionerna kan komma igång inom den närmaste tiden.

38/9 -65.

I Hanebo och Segersta församlings pastorat, som nu har tre präster - kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt - föreslås adjunktstjänsten indragen.

Här har folkmängden gått ned från 4.703 till 4.389 personer sedan 1961, alltså med 314 personer. Enligt statsmakternas beslut för den församlingsprästliga organisationen skall i landsbygdspastorat anställas tre präster för ett invånarantal mellan 6.000 och 9.500.

6/10 -65.

Ett ovanligt fynd av en omkring 3.000 år gammal stenxyxa har gjorts i Hårga. Det var i mitten av september som Sven Palm under grävningarbete intill älvstranden vid Gammelgården i Hårga fann den gamla stenxyxan, vilken genast insändes till Statens historiska museum.

Från museet meddelar man nu att xyxan är tillverkad under bronsåldern, d. v. s. cirka 1.000 år före Kristus. Den är en s. k. romxyxa, en typ som var mycket vanlig i Trøndelag i Norge men som endast återfunnits fyra gånger tidigare i Sverige och en gång i Finland. Museet betecknar fyndet som synnerligen värdefullt och av stort vetenskapligt intresse.

6/10 -65.

Hyreshusbebyggelse i Kilafors

Byggnadsnämnden i Hanebo anholder hos länsstyrelsen om dispens för uppförande av tre hyreshus på fastigheterna Kyrkbyn 5:28 samt Kilafors 5:1, 6:1 och 5:27.

6/10 -65.

Mässling i Kilafors

Länsläkarens rapport över hälsotillståndet i länet visar att endast ett fall av påssjuka förekommit i Hälsingland, i Kilafors, som vidare har 11 fall av mässling.

23/10 -65.

Hanebo kommuns stat för nästa år, som nu föreligger, slutar på en summa av 5.995.342:72. Bland utgifterna märks central förvaltning 348.332 kr, rätts- och samhällsskydd 162.657 kr, fastighetsförvaltning och bostadsförsörjning 373.363 kr, byggnads- och planväsen 101.369 kr, industriell verksamhet 214.317 kr, undervisning och annan kulturell verksamhet 1.606.833 kr, socialvård och socialförsäkring 1.153.189 kr, hälso- och sjukvård 12.616 kr och finansieringen 443.790:27. Brandskyddet kostar 61.917 kr, vatten- och avloppsverk 96.186, renhållningen 44.881 kr, skolans fastigheter och inventarier 209.526 kr, skolmåltider 144.600, skolhälsovård 6.120 och skolskjutsar 185.500 kr. Åldringsvården drar en kostnad av 500.756 kr och social hemhjälp och hem-samaritverksamheten 123.562 kronor.

25/10 -65.

Vid en komplicerad trafikolycka i Kilafors på måndagsmiddagen erhöll en 45-årig gävlebo, köpman Stig Eriksson, S. Rådman-gatan 21, så svåra skador att han avled under transporten till Bollnäs lasarett.

En kilaforsbo, Sven Svantesson, erhöll revbensskador och vårdas på lasarettet, en tredje person, föraren av gävlebil, fick lämna sjukhuset efter vård.

Vid olyckan totalkvaddades två bilar medan två av de inblandade fordonen kom lindrigare undan. Tre av bilarna var hemmahörande i Kilafors. Olyckan inträffade 200 meter norr om Norrlandssportens servering där vägen var glashal i ett skuggparti.

25/10 -65.

Arbetsmarknadsstyrelsen har beviljat Hanebo kommun statsbidrag med 50 procent, 205.500 kr, och gett startsignal för första etappen av Norrlandssports fritidsområde. Etappen är kostnadsberäknad till 411.000 kr och omfattar byggnader av skidbacke, parkeringsplatser och anslutningsvägar, röjning av vandringsleder och skidbanor samt byggande av 1,7 km kraftledning.

28/10 -65.

Länsstyrelsen har nu bestämt att hastighetsbegränsning till 70 km./tim. skall gälla för trafiken genom Kilafors samhälle. För trafik söderifrån gäller den nedsatta hastigheten fr. o. m. den södra infarten till Nyboms Bil & Motor t. o. m. vägskälet med vägarna 611-612. För trafik norrifrån gäller inskränkningen i hastigheten från en punkt 200 meter norr om ovannämnda vägskäl t. o. m. samma vägskäl.

29/10 -65.

Kommunalfullmäktige Hanebo fastsällde utdebiteringen till 11:76, vilket innebär en

total skatt på 20:30. Budgeten betecknas som stark och medger bl. a. avsättning med 1,3 milj. till investeringsfonden, 441.000 kr. till Norrlandssports fritidsområdes första etapp varav hälften erhålles som statsbidrag, 25.000 kr. till gator, 60.000 kr. till pensionsfond och 240.000 kr. till fullmäktiges föfogande.

Byggnadsavdelningen hade begärt ett anslag av 12.000 kr. för upprensning av avloppsledningsnätet, i vilket det börjat samlas sand och slam.

Byggnadsavdelningen har också gjort framställning om inköp av verktyg, som äro nödvändiga för en kostnad av 7.500 kr. Verktygen avser en maskin för spettning och borning, en kapapparat och svarvapparat för arbeten med cementrör samt en sandspridare.

29/10 -65.

Hanebo kyrkofullmäktige

höll sammanträde. Som enda ärende förelåg förslag till utgifts- och inkomststat för 1966. Den slutade på 206.723 kr. med en utdebitering av 60 öre per skattekrona, en sänkning med 20 öre sedan senaste utdebitering.

31/10 -65.

Hanebo hembygdsförening höll årsmöte i sockenstugan under ordförandeskap av prostern Ernst Pontén. Av årsredogörelsen framgick att föreningen erhållit gåvor av såväl enskilda som kassor, och att det nu finns medel att reparera det som är nödvändigt i hembygdsgården. Elektrisk kraft har också indragits i hembygdsgården. Revisionsberättelsen föredrogs och styrelsen fick ansvarsfrihet.

Till ny ordförande efter prostern E. Pontén, som avböjt omval valdes Harald Olsson, Granbo. och övriga i styrelsen blev: Hugo Lindblom, Hallen, Sven-Eric Forsberg, Kyrkbyn, Per Norberg, Lotan, Per Johansson, Hårga, Jenny Wiklöf, Innantjära och Anna Jonsson, Kilafors. Till revisorer utsågs

Axel Andersson, Hälla och John V. Bjurkvist, Hallen. Redaktör för Hanebo-Jul Victor Johnson, Kilafors. Till hedersledamot i styrelsen utnämndes E. Pontén.

Före årsmötet höll konstnär Per Englund, Granbo en synnerligen intressant föreläsning om en resa till Paris och visade flera bilder av konstverk samt talade om konstnärerna. Han talade också om folklivet i det stora

Paris, som är ett centrum för konstnärer från hela världen. Efter föredraget serverades kaffe. Bröderna Bergkvist och fru Bergkvist underhöll med musik och sång.

Hanebo skaffar turistminnen

Hanebo kommun har tillsatt en kommitté för att försöka anskaffa turistminnen. Kommittén har ansett ordet turistminnen mera "svenskt" och därför hellre stannat inför detta än ordet souvenir. När turistströmmen allt mer ökar genom socknen, blir det efterfrågan på minnen från Hanebo, och tyvärr finns det inga typiska sådana. Det var för att avhjälpa detta, som kommunen tillsatte en kommitté på tre personer för att undersöka möjligheterna att anskaffa sådana.

Man har beslutat att anordna en pristävling för "skapande" av lämpliga turistminnen, typiska för Hanebo. De får utföras i trä, textil, smide och skall på något sätt vara typiska för Hanebo. De bör också vara så enkelt utförda, att de kan tillverkas i ett flertal exemplar för att kunna säljas. Man kan också lämna bra idéer till saker, som kan tillverkas. Man har i detta fall tänkt sig att även skolbarn skall kunna komma med förslag, kanske i form av teckningar. Förslagen skall inlämnas på Hemslöjden i Kilafors senast den 1 maj 1966. Varje förslag skall märkas med signatur e. dyl. och åtföljas av ett slutet kuvert med samma märke. Detta för att ett bedömande skall kunna vara fullt opartiskt. En kommitté för prisbedömning kommer att avgöra hur priserna skall fördelas. I denna kommitté blir det främst deltagare (kännare) utom socknen. Möjligen med ett eller ett par ombud från Hanebo.

I samband med denna tävling har kommittéerna också ansett att tillgången på bra vykort är dåligt tillgodosedd. Man har därför beslutat att anordna också en fototävling med fotografier i färg och svart-vitt. Bilderna skola vara från Hanebo och omfatta sommar- och vinterbilder samt å kultur-föremål, djur och vilda växter samt fritt val. Fotografierna, helst i storlek 9x12 eller större, skall inlämnas senast den 1 oktober 1966.

I priser kommer att utdelas kontantpriser i turistminnestävlingen med priser à 500, 200 och 100 kronor samt i fototävlingen med 5 priser à 50 kronor.

Man får nu hoppas, att det skall komma fram många bra förslag och att även Hanebo skall få turistminnen, som framkommit från ansvarigt håll och bedömda av omdömesgilla personer.

Harald Olsson

Hanebo Jul

Argång 18

Redaktör: Victor Johnson
Postlåda 1365, Kilafors

Omslagsbild: Staffan vattnar sina fålar fem.
Lavering av John Fröberg.

Pris: Kr. 3:25